

32004R0806

L 143/40

EUROOPA LIIDU TEATAJA

30.4.2004

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS (EÜ) nr 806/2004,**21. aprill 2004,****soolise võrdõiguslikkuse edendamise kohta arengukoostöös**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Ühenduse asutamislepingut, eriti selle artiklit 179,

võttes arvesse komisjoni ettepanekut,

toimides asutamislepingu artiklis 251 sätestatud korras ⁽¹⁾

ning arvestades järgmist:

- (1) ÜRO millenniumi arengueesmärgid kutsuvad üles soolise võrdõiguslikkuse kehtestamisele ja naistele võimaluste andmisele, püstitades selged sihid hariduse vallas, mis tuleb saavutada hiljemalt aastaks 2015.
- (2) Kaks kolmandikku koolis mittekaivatest lastest on tüdrukud. Tüdrukuid astub kooli endiselt vähem kui poisse ning tüdrukute väljalangemise tase on kõrgem.
- (3) Asutamislepingu artikli 3 lõige 2 sätestab, et kõigi nimetatud artiklis osutatud meetmete, sealhulgas arengukoostööpoliitika, puhul peab ühenduse eesmärgiks olema meeste ja naiste ebavõrdsuse kaotamine ja võrdõiguslikkuse edendamine.
- (4) Maailma vaestest moodustavad naised ebaproportsionaalse osa. Seepärast on soolise võrdõiguslikkuse edendamine oluline, arvestades üldeesmärgi vähendada vaesust aastaks 2015.
- (5) Igas vanuses naiste ja meeste soolist võrdõiguslikkust tunnustatakse kui olulist tegurit tõhusas ja tulemuslikus töös

vaesuse vastu. Soolise võrdõiguslikkuse eesmärgi saavutamiseks soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise strateegia kaudu on vaja kombineerida seda igas vanuses naisi soosivate konkreetsete meetmetega.

- (6) Naiste panus arengusse saavutatakse trotsides arvukaid takistusi, mis piiravad nende töötulemusi ja vähendavad neile endile ja ühiskonnale tervikuna toodavat kasu. Naiste majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnaalase asendi tähtsus arengumaades läbi elu on kaasa toonud kasvava rahvusvahelise arusaama, et nende täielik diskrimineerimiseta osalemine on säästvaks ja tõhusaks arenguks hädavajalik.

- (7) Ühendus ja selle liikmesriigid kirjutasiid alla 1995. aastal Pekingis toimunud neljanda naiste maailmakonverentsi deklaratsioonile ja tegevusplatvormile, milles rõhutati vajadust meetmete võtmiseks ülemaailmsete takistuste vastu soolise võrdõiguslikkuse ees ning kehtestati soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks süvalaiendamise strateegia.

- (8) ÜRO konventsioon naiste igat liiki diskrimineerimise kõrvaldamise kohta käsitleb naiste diskrimineerimist arengut takistava tegurina ning konventsiooni pooled on kokku leppinud kõnealuse diskrimineerimise kõrvaldamiseks kõiki asjakohaseid vahendeid kasutades.

- (9) Nõukogu 22. detsembri 1998. aasta määrus (EÜ) nr 2836/98 soolise võrdõiguslikkuse küsimuste arengukoostöösse integreerimise kohta ⁽²⁾ võtab eesmärgiks toetada soolise võrdõiguslikkuse analüüsi süvalaiendamist kõigis arengukoostöö poliitika valdkondades ning toetada ja soodustada tõsisema soolise ebavõrdsuse vastu võitlevate meetmete kaasamist. See tagab soolise võrdõiguslikkuse edendamise riiklikes kavades, mis on mõeldud Pekingi tegevusplatvormi põhielementide rakendamiseks. Selle määruse kehtivusaeg lõppes 31. detsembril 2003.

⁽¹⁾ Euroopa Parlamendi 18. detsembri 2003. aasta arvamus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata), nõukogu 19. veebruari 2004. aasta ühine seisukoht (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata) ja Euroopa Parlamendi 30. märtsi 2004. aasta otsus (Euroopa Liidu Teatajas seni avaldamata).

⁽²⁾ EÜT L 354, 30.12.1998, lk 5. Määrust on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1882/2003 (ELT L 284, 31.10.2003, lk 1).

(10) Nõukogu ja komisjoni 10. novembril 2000 vastu võetud deklaratsioon Euroopa Ühenduse arengupoliitika kohta väidab, et sooline võrdõiguslikkus on valdkondadevaheline küsimus.

(11) Komisjoni 21. juuni 2001. aasta teatis nõukogule ja Euroopa Parlamendile tegevusprogrammi kohta soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamiseks ühenduse arengukoostöös sätestab raamistiku kõnealuse süvalaiendamise rakendamiseks. Nõukogu kinnitas selle tegevusprogrammi oma 8. novembri 2001. aasta järeldustes.

(12) Euroopa Parlament rõhutas oma 25. aprilli 2002 aasta otsuses⁽¹⁾ kõnealuse tegevusprogrammi kohta oma pühendumist soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamisele kui moodusele taotleda soolise võrdõiguslikkuse saavutamist ja parandada naiste seisundit arengumaades.

(13) Käesoleva määrusega kehtestatakse programmi kogu kehtivuse ajaks finantsraamistik, mis on eelarvepädevatele institutsioonidele iga-aastase eelarvemenetluse ajal peamine juhispõhine Euroopa Parlamendi, nõukogu ja komisjoni 6. mai 1999. aasta institutsioonidevahelise kokkuleppe eelarvedistsipliini ja eelarvemenetluse parandamise kohta⁽²⁾ punktis 33 määratletud tähenduses. Üldiselt peaks EÜ arenguga seotud rahastamine aitama kaasa ka soolise võrdõiguslikkuse kehtestamisele kui valdkondadevahelisele küsimusele.

(14) Käesoleva määruse rakendamiseks vajalikud meetmed tuleks vastu võtta vastavalt nõukogu 28. juuni 1999. aasta otsusele 1999/468/EÜ, millega kehtestatakse komisjoni rakendusvolituste kasutamise menetlused.⁽³⁾

(15) Kuna kavandatud meetmete eesmärki, milleks on soolise võrdõiguslikkuse edendamine arengukoostöös, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, ning seepärast on nimetatud eesmärki kõnealuse meetme ulatuse ja mõju tõttu parem saavutada ühenduse tasandil, võib ühendus võtta meetmeid kooskõlas asutamislepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Nimetatud artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv kaugemale sellest, mis on vajalik nimetatud eesmärgi saavutamiseks,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I PEATÜKK

REGULEERIMISALA

Artikkel 1

1. Käesoleva määruse eesmärk on rakendada meetmeid soolise võrdõiguslikkuse edendamiseks ühenduse arengukoostöö poliitikas, strateegiates ja sekkumistegevuses.

Ühendus osutab selleks finantsabi ning jagab asjakohaseid teadmisi eesmärgiga edendada soolist võrdõiguslikkust kogu oma arengukoostöö poliitikas ja sekkumistegevuses arenguriikides.

2. Ühenduse toetuse eesmärgiks on arenguriikide poliitika ja suutlikkuse ning muude arengukoostöö vahendite kaudu osutava abi täiendamine ja tugevdamine.

Artikkel 2

Käesolevas määruses kasutatakse järgmisi mõisteid:

a) soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine käsitleb poliitiliste protsesside planeerimist, (ümber-)korraldamist, täiustamist ning hindamist soolise võrdõiguslikkuse perspektiivi kaasamiseks kõigisse arengupoliitikatesse, -strateegiatesse ja -sekkumistegevustesse kõigil tasanditel ja kõigis etappides sellega üldjuhul seotud isikute poolt;

b) meeste ja naiste võrdõiguslikkuse tagamiseks praktikas võib säilitada või kehtestada erimeetmed sooga seotud halvemise vältimiseks ja kompenseerimiseks; kõnealuste meetmete eesmärk peaks olema eelkõige naiste olukorra parandamine käesoleva määrusega reguleeritud valdkonnas.

Artikkel 3

Käesoleva määrusega taotletavad eesmärgid kooskõlas soolise võrdõiguslikkuse edendamise ja naiste jõustamise eesmärgiga vastavalt ÜRO millenniumi arengueesmärkidele, ÜRO konventsioonile naiste igat liiki diskrimineerimise likvideerimise kohta, neliandil maailmakonverentsil vastu võetud Pekingi deklaratsioonile ja tegevusplatvormile naiste kohta, üldassamblee erisõnumi "Nai-

⁽¹⁾ ELT C 131 E, 5.6.2003, lk 153.

⁽²⁾ EÜT C 172, 18.6.1999, lk 1. Kokkulepet on muudetud Euroopa Parlamendi ja nõukogu otsusega 2003/429/EÜ (ELT L 147, 14.6.2003, lk 25).

⁽³⁾ EÜT L 184, 17.7.1999, lk 23.

sed aastal 2000: sooline võrdõiguslikkus, areng ja rahu 21. sajandil" tulemusele, on järgmised:

- a) toetada soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamist kõigis arengukoostöö valdkondades koos erimeetmetega igas vanuses naiste kasuks eesmärgiga edendada soolist võrdõiguslikkust olulise panusena vaesuse vähendamisse;
- b) toetada arengumaade kohalikke riiklikke ja erajõude, mis võivad kanda vastutust ja initsiatiivi soolise võrdõiguslikkuse edendamise eest.

Artikkel 4

1. Abikõlblikud tegevused soolise võrdõiguslikkuse edendamise vallas hõlmavad eelkõige järgmist:

- a) erimeetmete toetamine seoses naistele suunatud vahendite ja teenuste kättesaadavuse ja järelevalvega, eelkõige hariduse ja koolituse, tervise, majandusala ja ühiskondliku tegevuse, hariduse ja infrastruktuuri valdkonnas, ning osalemisega poliitiliste otsuste tegemise protsessis;
- b) soo ja vanuse lõikes tehtava statistika kogumise, levitamise, analüüsi ja täiustamise edendamine, metoodikate, suuniste, soolise mõju eel- ja järelhindamiste, temaatiliste uuringute, kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete näitajate ja muude tegevusinstrumentide arendamine ja levitamine;
- c) teadlikkust tõstva ja propageeriva töö ning huvirühmade võrgustike loomise toetamine soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas;
- d) tegevuste toetamine, mis on suunatud arenguprotsessis partnerriikide peamiste huvirühmade institutsioonilise ja tegevusvõimekuse tugevdamisele, näiteks soovaldkonna spetsialistidega varustamine, koolitus ja tehniline abi.

2. Lõikes 1 nimetatud tegevuste käigus rahastatavad instrumentid võivad esineda järgmisel kujul:

- a) soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise metoodilised ja organisatsioonilised uuringud kõigis vanuserühmades;

- b) tehniline abi, mis hõlmab soo mõju hindamist, haridust, koolitust, infoühiskonda ja muid teenuseid;

- c) tarned, auditid, hindamis- ja järelevalvetoimingud.

3. Ühenduse rahastamine võib hõlmata:

- a) investeerimisprojekte, välja arvatud kinnisvara ostmise, ja
- b) toetust saava asutuse tegevuskulusid, sealhulgas korduvad haldus- ja hoolduskulud, mis ei tohiks ületada halduskuludeks ettenähtud kulutusi.

Tegevustoetusi määratakse järk-järgult kahanevas joones.

Artikkel 5

Artikli 4 lõikes 1 nimetatud tegevuste valimisel ja rakendamisel pööratakse erilist tähelepanu järgmisele:

- a) sekkumistegevuste ja programmide potentsiaal toimida katalüsaatorina ning kordajana, et toetada ühenduse sekkumistegevustes ulatuslikult soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamise strateegiat;
- b) strateegilise partnerluse tugevdamine ja riikidevahelise koostöö algatamine, mis tugevdab eelkõige piirkondlikku koostööd soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas;
- c) tasuvuse ja jätkusuutliku mõju taotlemine sekkumistegevuste väljatöötamisel ja kavandamisel;
- d) kõikide projektide eesmärkide ja näitajate selge määratlemine ja järelevalve;
- e) jõupingutused eesmärgiga edendada sünergiat reproduktiivsele ja seksuaalsele tervisele ja õigustele ning vaesusega seotud haigustele suunatud poliitika ja programmide, eelkõige HIV/aidstite-programmide, vahel, vägivalla vastu võitlemise meetmeid, tütarlaste probleemi, igas vanuses naiste haridust ja koolitust, vananevaid inimesi, keskkonda, inimõigusi, konfliktide vältimist, demokratiseerimist ja naiste osalemist poliitilises, majanduslikus ja sotsiaalses otsuste tegemise protsessis;

- f) soolise võrdõiguslikkuse süvalaiendamine EÜ arengupoliitika kuuel eelisalal;

- g) tüdrukute haridusele erilise tähelepanu pööramise tähtsus ning asjaolu, et võiks alustada tüdrukute ebavõrdsete võimalustega olukorra tasakaalustamisest, värvates ja koolitades kohalikke naisõpetajaid.

II PEATÜKK

TOETUSE RAKENDAMINE

Artikkel 6

1. Käesoleva määruse kohaselt antakse rahalist abi toetuste või lepingutena.

2. Toetusest võib rahastada meetme täielikke kulusid üksnes juhul, kui nähtub, et selle rakendamine on hädavajalik, välja arvatud meetmed, mis tulenevad rahastamislepingute rakendamisest kolmandate riikidega või meetmetest, mida juhivad rahvusvahelised organisatsioonid. Muudel juhtudel osalevad artiklis 7 nimetatud toetusesaajad rahastamises. Vajaliku toetussumma kindlaksmääramisel võetakse arvesse asjaomaste partnerite suutlikkust ning kõnealuse toimingu laadi.

3. Lepingud toetusesaajatega võivad reguleerida nende tegevuskulude rahastamist kooskõlas artikli 4 lõike 3 punktiga b.

4. Käesoleva määruse alusel antav finantsabi võib sisaldada kaasfinantseerimist koos teiste abiandjatega, esmajoones liikmesriikide, ÜRO ja rahvusvaheliste või piirkondlike arengupankade või finantseerimisasutustega.

Artikkel 7

1. Käesoleva määruse alusel finantsabi saavad abikõlblikud partnerid on:

- a) haldusasutused ja ametid riiklikul, piirkondlikul ja kohaliku omavalitsuse tasandil;
- b) kohalikud kogukonnad, valitsusvälised organisatsioonid, eelkõige need, mis tegutsevad soolise võrdõiguslikkuse valdkonnas, naisorganisatsioonid, kogukondlikud organisatsioonid, ametiühingud ning teised füüsilised ja juriidilised isikud;
- c) kohalik erasektor;
- d) piirkondlikud organisatsioonid;
- e) rahvusvahelised organisatsioonid nagu Ühinenud Rahvaste Organisatsioon ja selle allasutused, fondid ja programmid ning

arengupangad, finantseerimisasutused, ülemaailmsed algatused, avaliku sektori või erasektori ettevõtjate partnerlus;

- f) teadus- ja arendusvaldkonna uurimisinstituudid ja ülikoolid.

2. Ilma et see piiraks lõike 1 punkti e kohaldamist, on ühenduse finantsabi toetustena kättesaadav partneritele, kelle peakorterid asuvad liikmesriigis või selles kolmandas riigis, millele antakse või millel on võimalus saada ühenduse abi käesoleva määruse alusel, tingimusel et kõnealune peakorter on tegelik äritoiminguid juhtiv keskus. Erandjuhtudel võib sellise organisatsiooni peakorter olla muus kolmandas riigis. Eelisõigus antakse kohalikele struktuuridele, mis suudavad osaleda kohalikus soolise võrdõiguslikkuse võimaluste arendamises.

Artikkel 8

1. Kui meetmetega seoses on sõlmitud rahastamislepinguid ühenduse ja abistatava maa vahel, nähakse sellises lepingus ette, et ühendus ei hüvita lõivude, tollimaksude ega muude maksude tasumist.

2. Kõikides käesoleva määruse alusel sõlmitud rahastamislepingutes, toetuslepingutes või muudes lepingutes nähakse ette, et komisjon ja kontrollikoda teostavad kohapeal kontrolli vastavalt komisjoni sätestatud üldisele korrale, mis põhineb kehtival eeskirjadel, eriti Euroopa ühenduste ülddeklarve suhtes kohaldatava finantsmääruse⁽¹⁾ sätetel.

3. Võetakse vajalikud meetmed, et rõhutada vastavalt käesolevale määrusele antava abi ühenduse päritolu.

Artikkel 9

1. Pakkumismenetlustes ja hankesõlmimises võivad võrdsetel tingimustel osaleda kõik liikmesriikide, assimileerunud riikide ja kõigi arengumaade füüsilised ja juriidilised isikud. See on avatud teistele kolmandatele riikidele vastastikkuse tingimusel. Erakorralistel või nõuetekohaselt põhjendatud asjaoludel võib seda avada muudele kolmandatele riikidele.

2. Tarned peavad pärinema liikmesriikidest, abisaavalt maalt või teistest arengumaadest. Lõikes 1 nimetatud juhtudel võivad tarned pärineda muudest kolmandatest riikidest.

⁽¹⁾ Nõukogu määrus (EÜ, Euratom) nr 1605/2002 (EÜT L 248, 16.9.2002, lk 1).

Artikkel 10

1. Asutamislepingus nimetatud järjepidevuse ja vastastikuse täiendavuse eesmärkide kindlustamiseks ning nende meetmete kui terviku võimalikult suure tulemuslikkuse tagamiseks võib komisjon võtta kõik vajalikud kooskõlastamismeetmed, sealhulgas eelkõige:

a) süstemaatilise infovahetus- ja analüüsisüsteemi loomine rahastatud meetmete kohta ja meetmete kohta, mida ühendus ja liikmesriigid kavatsevad rahastada;

b) meetmete rakendamise kooskõlastamine abistataval maal viibivate komisjoni ja liikmesriikide esindajate, kohalike omavalitsuste ja muude detsentraliseeritud asutuste korrapärase koosolekute ja teabevahetuse kaudu.

2. Komisjon peaks tõstatama sugude küsimuse alalise päevakorrapunktina kohtumistel komisjoni, liikmesriikide ja partnerriikide esindajatega, et tõsta teadlikkust soolise võrdsuslikkuse küsimuses arengukoostöö kujunevates valdkondades.

3. Komisjon lähtub liikmesriikide, teiste rahastajate ja partnerriikide kogemustest soolise võrdsuslikkuse süvalaiendamise ja naiste jõustamise valdkonnas.

4. Komisjon võib koostöös liikmesriikidega teha kõik algatused, mis on vajalikud selleks, et tagada nõuetekohane kooskõlastatus teiste asjaomaste abiandjatega, eriti Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni süsteemi osadega.

III PEATÜKK

FINANTSSÄTTED JA ASJAKOHASED
OTSUSTAMISMENETLUSED

Artikkel 11

1. Käesoleva määruse rakendamise finantsraamistikuks ajavahe-
mikus 2004–2006 määratakse 9 miljonit eurot.

2. Eelarvepädevad institutsioonid kinnitavad iga-aastased assig-
neeringud finantsperspektiivi piires.

Artikkel 12

1. Komisjon vastutab programmitöö strateegiliste juhendite koostamise eest, milles määratletakse ühenduse koostöö mõõde-
tavate eesmärkide, prioriteetide, konkreetsete tegevusvaldkondade
tähtaegade, prognooside ja eeldatavate tulemuste põhjal. Pro-
grammitöö kava koostatakse mitme aasta kaupa ja see on soovi-
tuslik.

2. Komisjoni esindaja ettekande põhjal toimub kord aastas
artikli 14 lõikes 1 nimetatud komiteede ühisistungil elluviidavate
meetmete üldsuuniste arutelu.

Artikkel 13

1. Komisjon vastutab käesoleva määrusega hõlmatud meetmete
eelhindamise, nende üle otsustamise ja kohaldamise eest kooskõ-
las eelarve- ja muude kehtivate menetlustega, eelkõige finantsmää-
ruse sätetega.

2. Tööprogramm võetakse vastu artikli 14 lõikes 2 osutatud kor-
ras.

Artikkel 14

1. Komisjoni abistab geograafilistel alustel moodustatud pädev
arengukomitee.

2. Kui viidatakse käesolevale lõikele, kohaldatakse otsuse
1999/468/EÜ artikleid 4 ja 7, võttes arvesse selle artiklis 8 sätes-
tatut.

Otsuse 1999/468/EÜ artikli 4 lõikes 3 sätestatud tähtajaks keh-
testatakse 45 päeva.

3. Komitee võtab vastu oma töökorra.

IV PEATÜKK

ARUANDED

Artikkel 15

1. Pärast iga eelarveaastat esitab komisjon Euroopa Parlamendile
ja nõukogule EÜ arengupoliitikat käsitlevas aastaaruandes teabe
kõnealuse aasta jooksul rahastatud meetmete kohta ja komisjoni
järelused käesoleva määruse rakendamise kohta eelmisel eelar-
veaastal.

Kokkuvõttes esitatakse eelkõige teave toimingute tugevate ja nõrkade külgede ning tulemuste ja sõlmitud lepingute osapoolte kohta ning konkreetsete meetmete sõltumatute hindamiste tulemused.

Artikkel 16

Käesolev määrus jõustub kahekümnenal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse 31. detsembrini 2006.

2. Komisjon esitab üks aasta enne käesoleva määruse kehtivusaja lõppu Euroopa Parlamendile ja nõukogule sõltumatu erakorralise hindamise akti käesoleva määruse rakendamise kohta, et saaks kindlaks teha, kas määrusega sätestatud eesmärgid on saavutatud, ja ette näha juhendid edasiste meetmete tõhustamiseks. Komisjon võib kõnealuse erakorralise hindamise akti põhjal teha ettepanekuid seoses käesoleva määruse rakendamisega tulevikus, ning vajaduse korral ettepanekuid selle muutmiseks.

Strasbourg, 21. aprill 2004

Euroopa Parlamendi nimel

president

P. COX

Nõukogu nimel

eesistuja

D. ROCHE